

1

שאלות עזר לשינון וחזרה / פר' בהעלתך / פרק י"א / כנה ד'חטא המתאוננים :

1. מי הם העם ? הרשעים שבדור, ערב רב.
2. מהו 'כמתאוננים' ? שמחפשים טענות שלא בצדק
3. מה היה טענתם ? שהלכו שלושת ימים והתעייפו מהדרך.
4. למה חרה אף ה' ? כי זה היה לטובתם, שיגיעו מהר לישראל.
5. מה היה עונשם ? אש ירד מהשמים ושרפם.
6. למה 'ויצעק העם אל משה' ? כי הוא האוהב של ה'.
7. מהו 'ותשקע האש' ? שהאש שקעה במקומה.
8. איך קראו למקום ההוא? ולמה ? תבערה, כי בערה בם אש ה'

חטא המתאוויםתאוות השלו :

1. מי היה 'האספסוף' ? הערב רב שנאספו כשיצאו ממצרים.
2. מה היה טענתם ? שרוצים לאכול בשר,
3. מה החטא שרוצים בשר ? שאפילו שהיה להם בשר וגם מן , התאוו תאוה והתאונו כמתאוננים, ולכן קיבלו העונש.
4. מה הפירוש 'ויבכו גם בני ישראל' ? שהערב רב סחפו אתם מבני ישראל,
5. על מה בכו בני ישראל ? על שיצאו ממצרים [פסוק כ'] ועל הבשר [פסוק י"ח]
6. מה הכוונה 'חנם' ? בלי התנאי של קיום המצוות.

המן :

1. מה היה טענתם על המן ? שנפשם יבשה – ואינם צריכים לצאת, ובלתי אל המן עינינו – שבבוקר ובערב אוכלים רק מן.
2. מה הם מעלות המן ? 4 כזרע גד, כעין הבדולח, כטעם לשד השמן, יורד על הטל. [וסימנך ג' שבת - גד, שמן, בדולח, טל]
3. רמזי מעלות המן : טוב לבריאות, ונראה יפה, וטעמו מעודן, ויורד טהור ונקי.
4. מהו כזרע גד ? שהוא עגול כמו הירק ששמו גד. [וטוב גם לבריאות]
5. מהו כעין הבדולח ? שנראה יפה כמו יהלום. וצבעו שקוף כמו אבן הבדולח המוזכר בבראשית
6. [מה מוזכר בבשלח אודות המן השונה מפרשתנו ? שצבעו לבן, וטעמו כצפיחית בדבש]
7. מתי ירד המן ? בכל לילה אחר ירידת הטל, כדי שיהיה נקי
8. מה הכוונה שטו העם ולקטו ? שנתפזרו וטיילו במחנה, ולקטו המן בלי שום טורח ועמל.
9. וטחנו בריחיים וכו': שהיה טעמו כאילו שטחנוהו או בישלוהו בקדירה [פרור - קדירה]

2

משה רבינו והשי"ת :

1. מה שמע משה ? שהעם מתאסף משפחות משפחות ובוכה
2. מה אמר משה לה' ? שתי דברים, א. כי לא יכול יותר לשאת כל משא העם לבד, האם אנכי ילדתיים כי אוכל לשאתם. ב. מאין לי בשר לתת לכל העם.
3. מה היה עיקר הטענה של משה בקשר לבשר ? שכל מה שאתן להם לא יספק רצונם, כי הרי יש להם בשר.
4. מה ההסבר שש מאות אלף רגלי ? הרי יש בהם 600.000 אנשים בריאים שהולכים על רגליהם, וזאת מלבד הנשים הקטנים והזקנים, ואם כן מנין לי לתת לכל העם הזה בשר ועוד לחודש ימים.
5. מה ההסבר הצאן ובקר ישחט וכו' ? האם אוכל לשחוט כל הצאן או לאסוף כל דגי הים ולהמציאם לישראל לאכול.
6. מה הכוונה בזה ? הן הם רוצים רק בטענות, ואיך אוכל להעמידם שיהיו מאושרים, הרי רצונם רק טענות ותלונות
7. מה ענה לו ה' ? היד ה' תקצר, האם המאמר של ה' יתעכב, היש דבר שה' רוצה ולא יהיה .
8. עתה תראה היקרך דברי ? עכשיו תראה האם יקרה מה שדברתי שיהיה להם בשר לחודש ימים, וגם יהיו מרוצים,
9. ואל העם תאמר התקדשו למחר : שיכינו עצמם לעונש על תאוותם לאכילת בשר.
10. ואם ככה את עשה לי, מה ? כי ה' הראה לו העונש שיתן לישראל.
11. מה אמר משה על זה ? שיותר טוב שתהרגני לפני שאתה מענישם כי איני רוצה לראותם ברעתם .

שבעים זקנים :

1. מה אמר ה' למשה ? שיאסוף 70 זקנים לאהל מועד, ושם יאציל [ירבה] עליהם מרוח משה. והם יעזרוהו במשא העם.
2. מה הכוונה 'ואצלתי' ? שארבה ואגדיל עליהם מרוח משה, והוא לא יחסר, כדוגמת הנר שמדליק גם למאה.
3. מאיפה היו השבעים זקנים ? ששה מכל שבט, חוץ משני שבטים רק חמשה.
4. מי לקח משה ? אותם שהכיר מגלות מצרים שהיו השוטרים וריחמו על ישראל מהנוגשים.
5. איך ידע מי יהיו השבעים זקנים ? עשה גורל מ 72 פתקאות, שרק על 70 היה כתוב זקן, ועל 2 היה חלק.
6. מי לא הגיע לגורל ? אלדד ומידד, כי החשיבו עצמם שאינם ראויים לנבואה.
7. ומה קרה אתם ? הם התנבאו במחנה, אפילו שלא הגיעו לאהל מועד.
8. מי רץ להגיד זאת למשה ? גרשום בן משה,
9. מה הפירוש ולא יספו ? א. שלא הוסיפו יותר בנבואה רק באותו יום. ב. שלא פסקו מהנבואה.
10. מי הגיב על מעשיהם יהושע - שיכלא אותם בכלא, צפורה - שנשיהם מסכנים שיגרשום, ומשה - הלוואי שכן נביאים
11. מי היה יהושע ? משרת משה, מבחוריו, המובחר שבתלמידיו. וקינא כי התנבאו משה מת ויהושע מכניס לאר ישראל.
12. מה ענה לו משה ? האם אתה מקנא בשביל כבודי, הלוואי וכולם יהיו נביאים.
13. מי ברח מן הכבוד והכבוד השיגו ? אלדד ומידד ושמום נתפרסם בתורה, ומשה רבינו שהיה ענו וה' הגיד שבחו.

ירידת השלו :

1. מאיפה הגיע ? הרוח הביאו מעל הים, והפריחו [ויגז] מעל מחנה ישראל.
2. כמה שלו היה ? מעל מחנה ישראל ומשני צדדיהם בדרך של מהלך יום.
3. באיזה גובה ירד ? שני אמות מעל הארץ, כדי שלא יצטרכו לא לשחות ולא להגביה, ורק ללקוט בלי עמל.
4. כמן זמן אספוהו ? שני ימים ולילה. [וסימנך שלו - שני ימים ולילה]
5. כמה אספו ? הממעית [העצלנים שבהם] אסף עשרה חמרים [בערגלעד]
6. מה עשו עם זה ? שטוהו סביבות המחנה.
7. הבשר עודנו בין שיניהם טרם יכרת: שעוד כשהבשר בין השיניים ועוד לא בלעום, והמגיפה התחילה.
8. מי מת כשהבשר עודנו בין שיניהם ? א. הרשעים ב. הכשרים יותר, אבל הרשעים התענו ביסורים עד חודש ימים.

פר' בהעלתך / פרק י"ב

3

לשון הרע / מרים אהרן ומשה

1. מי דיבר ? מרים סיפרה לאהרן, [ולכן מוזכרת ראשונה]

2. מה דברו עליו ? שמתגאה ופירש מאשתו, יותר משאר הנביאים שלא פירשו.

3. מה מעידה עליו התורה ? שהוא ענו מאוד ושפל בעיניו יותר מכל האנשים.

4. מה עשה ה' ? קרא להם פתאום בעודם טמאים ואינם מוכנים לקבל דבר' ה', כמו משה שהיה מוכן תמיד.

5. מה אמר ה' ? ולמי ? לשלשתם, משה אהרן ומרים, שיבואו לאהל מועד.

6. מה קרה באהל מועד ? ה' ירד בענן, והקול יצא מהחצר, וקרא לשניהם – אהרן ומרים, ויצאו שניהם אחר הקול לחצר.

7. מה אמר להם ה' ? שמשה רבינו הוא לא ככל הנביאים שהמתגלה להם בחלום הלילה.

8. מה מעלותיו של משה ? א. בכל ביתי נאמן הוא – שהוא כמו בן בית אצלי.

ב. פה אל פה אדבר בו – בלי מלאכים ושליחים, ובהקיץ [ולא רק בחלום הלילה]

ג. ומראה ולא בחידות – מדבר אליו ברורות בלי רמזים כמו שאר הנביאים.

ד. ותמונת ה' יביט – שראה את אחוריים, ומבין בהנהגות ד' צדיק ורע לו רשע וטוב לו.

8) מה קרה עם מרים אחר שה' הלך מהם ? נהייתה מצורעת כשלג [בהרת]

9) מה עשה אהרן ? התפלל למשה על מרים, והתוודה על החטא

10) אשר נואלנו: אשר דברנו דברי שטות, כשהשוינו נבואת משה לשאר הנביאים.

11) מה היה טענת אהרן ? בצאתו מרחם אמו – הרי נולדנו מאותה אמה, וא"כ, ויאכל חצי בשרו, הרי זה כמו שנחל

בעצמי.

12) מה עשה משה ? צעק בתפלה קצרה לה', אל, נא רפא נא לה למרים.

13) מה ענה לו ה' ? שאם כשאביה כעס עליה הרי היתה בהסגר 7 ימים, וגם כעת לכל הפחות תסגר 7 ימים מחוץ

למחנה.

14) מה נעשה עם מרים ? שנסגרה מחוץ למחנה שבעת ימים כמצורעת.

15) מה עשה העם ? חכה שם בחצרות 7 ימים, לכבודה.

16) למה זכתה לזאת ? בשכר שחכתה למשה כשנשלך ליאור, עד שבתיה לקחו.

17) להיכן נסעו מחצרות ? למדבר פארן.

שאלות לחדודי :

1) מי צעק ? בני ישראל בתבערה, ומשה רבינו בעונש מרים

2) בכמה מקומות היו ישראל ? בתבערה ובקברות התאווה, בחצרות, ובמדבר פארן.

3) איזה חטאים מוזכרים כאן ? חטא המתאוננים, חטא המתאווים, וחטא לשון הרע.

